

Republica TURKMENISTAN

Türkmenistan - turkmenă

Sufixul "-stan" înseamnă "loc" sau "țară", drept care Turkmenistan înseamnă "țara turkmenilor".

Capitala și cel mai mare oraș: Ashgabat (Aşgabat) - toponim persan cu o traducere aproximativă "orașul dragostei"; între 1919-1927, a fost denumit Poltoratsk (Полтора́цк) în rusă; 1,031,992 locuitori, densitatea - 2300 loc./km² (est. 2012)

Populație: 5,291,317 milioane locuitori (est. iulie 2016 - CIA World Factbook)

Suprafață: 488,100 km² (de două ori mai mare decât România)

Unități administrative - 5 provincii (welayatlar, singular - welayat) și 1 oraș independent (Ashgabat): Ahal Welayaty, Balkan Welayaty, Dashoguz Welayaty, Lebap Welayaty, Mary Welayaty

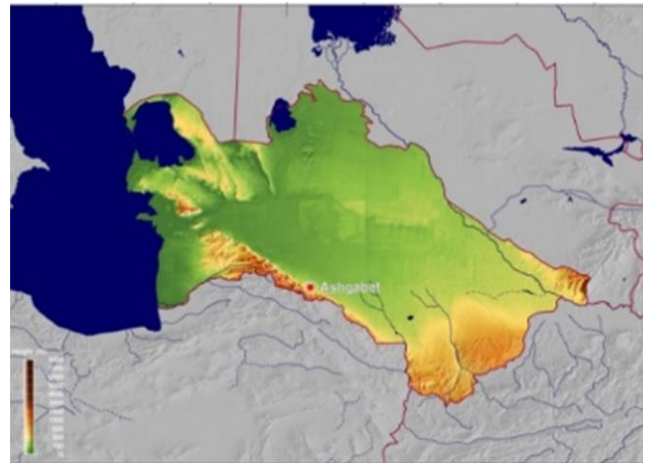
Densitatea populației: 10,5 loc./km² (est.2014)

Geografie și climă:

- **localizare:** țară din Asia Centrală cu ieșire la Marea Caspică

- **vecini:** Marea Caspică(V), Iran(S și SV), Afghanistan(SE), Kazahstan(NV), Uzbekistan (N și E)

- **relief:** 80% din țară este acoperită de deșertul Karakum, iar în centrul țării este depresiunea Turan; mare parte a grantei de SV cu Iranul trece prin lanțul muntos Kopet Dag; vârful Ayrybaba din lanțul Kugitangtau este

Componența etnică: . turkmeni 85%, uzbeki 5%, ruși 4%, alții 6% (2003) - rezultatele recensământului din 2012 nu au fost publicate

Apartenența confesională: musulmani 89 %, creștini ortodocși 9%, necunoscută 2%

Ziua națională și alte sărbători importante:

- **27 octombrie** - Ziua Independenței (declararea independenței față de URSS în 1991)
- **19 februarie** - Ziua Steagului Național - steagul Turkemistanului este cel mai elaborat din lume (semiluna și culoarea verde simbolizează Islamul, iar cele cinci stele regiunile țării; coloana roșie din stânga conține modele tipice pentru arta țesutului de covoare - tradiție ancestrală a stilului de viață nomadic turkmen).

Limbi: turkmenă (oficială) 72%, rusă 12%, uzbekă 9%, altele 7%

punctul cel mai înalt din Turkmenistan - 3,137 m

- **clima:** în general aridă, subtropicală de deșert, cu precipitații rare; cele mai multe precipitații sunt în zonele montane

Conducere actuală (martie 2017):

Președinte și șef al Guvernului: Kurbanguly Berdymukhamedov (din febr. 2007, reales în 2012 cu 97%).

Repere istorice: vestigiile arheologice vechi de 5000 de ani; zona s-a aflat sub dominația diverselor imperii persane și a fost apoi cucerită de Alexandru cel Mare, armate musulmane, mongoli, războinici turcici și, în final, de Rusia; în sec VIII d.Hr., triburile vorbitoare de limbi turcice, Oghuz, s-au mutat din Mongolia în Asia Centrală; denumirea de *turkmen* a fost folosită pentru prima dată în sec. X, pentru a denumi triburile Oghuz care au îmbrățișat islamul și au început să ocupe actualul Turkmenistan; în epoca medievală, orașul Merv, aflat în actuala provincie Mary, era un important centru al lumii islamice, aflat pe Drumul Mătăsii; anexat de Rusia la sfârșitul sec. XIX, Turkmenistanul a devenit parte din URSS în 1924, în ciuda faptului că reprezenta un centru important de luptă anti-bolșevică în regiune; ca și restul republicilor ex-sovietice, Turkmenistanul și-a recâștigat independența în 1991, la dizolvarea Uniunii Sovietice; Saparmurat Niyazov - a fost președinte pe viață până la decesul său în 2006; deschiderea față de lume și exploatarea resurselor naturale a fost lentă și anevoioasă, însă țara este un pol de stabilitate în regiune, în ciuda lipsei de transparență a regimului prezidențial.

Moneda și paritate: manat turkmen, 1 TMT = 1.19 RON - 10 mai 2017

Economie: 2016 PIB - 94,77 miliarde \$ (PPC)-2016, 36,57 miliarde \$ (nominal) - 2015; PIB/locuitor: 17,300\$ (PPC), 6,479 \$(nominal) - 2016; forța de muncă - 2,3 milioane (est. 2013), rata șomajului - 11% (est. 2014 în 2004 fusese estimată la 60%), populație sub limita sărăciei - 0,2 % (est.2012); dezvoltarea economică a țării a survenit datorită exploatării resurselor naturale minarele și exportului de bumbac; depozitele uriașe, precum și veniturile obținute din acestea au permis Guvernului să subsidieze utilitățile pentru populație, chiar dacă o parte din ele au fost reduse recent datorită scăderii prețurilor la combustibili

Domenii: servicii (39,2%), industrie (47,7%), agricultură (13,2% - dar angajează aproape jumătate din forța de muncă turkmenă)

Resurse naturale: importante zăcăminte de petrol și gaz natural (a 4-a țară din lume) - reprezintă 31% din PIB; 60% din gazul turkmen trece prin conductele Gazprom (companie rusească de stat), însă în ultimii ani Turkmenistanul a încercat să își diversifice metodele și rutele de distribuție pentru a scădea dependența de Rusia

Comerț: export - gaz, țitei, petrochimie, textile, fibre de bumbac (China 68.6%, Turcia 4.9% - 2015; import - mașini și echipamente, produse chimice, produse alimentare (Turcia, Rusia, China, Emiratele Arabe Unite, Kazahstan, Germania, Iran) - 2015.

Domenii ale identității naționale:

Cultură: un element esențial al culturii locale este legat de crearea covoarelor turkmene (un exemplu tipic este covorul Yomut, numit astfel după triburile care îl fabrică); rasa de cai Akhal-Teke este un simbol național, cultura ecvestră fiind o altă trăsătură tipică populațiilor nomade din Centrul Asiei; poetul național este Magtumbuly Pyragy din sec. XVIII.

Patrimoniu UNESCO: trei obiective din Turkmenistan: vestigiile orașului Merv, ruinele ne-excavate de la Köneürgenç, capitala din sec XII a oazei Khwarezm, fortăreața parților Nisa

Muzica: tradiția muzicală central-asiatică mugam este prezentă în Turkmenistan și se numește mukamlar; bakshy - trubaduri și șamani care acționează ca vindecători și magicieni cântând fie la cappella sau la instrumente cu două coarde numite lutar; un alt instrumente tipic este tuiduk (un fel de goarnă).

Gastronomie: tipică pentru Asia Centrală; mâncarea tipică este plov (pilaf cu carne de oaie și morcovi); simbolului culinar al Turkmenistanului sunt pepenii galbeni, în trecut țara fiind un furnizor major pentru Uniunea Sovietică; deși exporturile au scăzut considerabil, planta își păstrează importanța și varietatea - există o sărbătoare națională anuală dedicată bostanului, precum și 400 de soiuri răspândite; mâncarea se servește cu naan (lipie central-asiatică); băuturile preferate sunt ceaiul verde și vodca.

Reprezentare în organizații internaționale:

CSI (membru asociat, nu a semnat Carta CSI în 1993, dar participă la ședințe și în 2012 a deținut Președinția), G-77, ONU + agențiile ONU, OSCE, Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială, OSCE

Istoric relații bilaterale cu România și protocol/acord educație:

- 1992- stabilire relații diplomatice
- 1994 - acord interguvernamental de colaborare în domeniile culturii, științei, învățământului, informațiilor și sportului
- 2012- protocol interministerial de cooperare în domeniul educației pentru anii 2012-2017

Reprezentare diplomatică

1. în România:

Ambasada Turkmenistan în România

Ambasador: E.S. Dl. Shohrat Jumayev

Adresa: Str. Crîngului nr. 5, Sector 1, București

SURSE:

- *CIA world factbook* - <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/tx.html> (economie, guvern, organizații internaționale, date statistice)
- *BBC country profile* - www.bbc.co.uk/news/world-asia-16094646 (repere istorice și fotografia 1)
- *Wikipedia* - versiunile în engleză <https://en.wikipedia.org/wiki/Turkmenistan> și română <https://ro.wikipedia.org/wiki/Turkmenistan> (geografie, istorie, cultură, fotografia 2)
- *MAE* - <https://www.mae.ro/bilateral-relations/4498#792> (relații bilaterale + reprezentare diplomatică)

Telefon: (0040-21) 316 90 66/67

Fax: (0040-21) 316 90 46

E-mail: tmbassy@tmbassy.ro

Web Site: <https://romania.tmbassy.gov.tm/ro>

2. În Turkmenistan

Ambasada României în Turkmenistan

Însărcinat cu Afaceri A.I.: Domnul Alin Florentin Barbu

Adresă: Str. Myati Kosayew, nr. 122, Ashgabat

Telefon secretariat : + 993 12 347 655

La acest număr de telefon NU se furnizează informații consulare.

Fax: + 993 12 347 620

E-mail: ashabat@mae.ro

Web: <http://ashgabat.mae.ro>

Link-uri importante:

- Guvern - http://www.turkmenistan.gov.tm/_eng/
- MAE - <http://www.mfa.gov.tm/en>